

ความพึงพอใจและศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัย อำเภอ
นบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ผ่านมุมมองนักท่องเที่ยวชาวไทย

Thai Tourists' Satisfaction with Ecotourism and Adventure
Destinations in Nopphitam District of Nakhon Si Thammarat

ตรีฤกษ์ เพชรมนต์¹, ปาริฉัตร ศรีหะรัญ^{1*}, พัชรินทร์ โสมปาน¹, และ ศิริพร หมั่นหัตถ์¹

Treererk Pechmon¹, Parichat Sriharan^{1*}, Patcharin Sompan¹, and Siriporn Muenhus¹

Abstract

This research aims to study the satisfaction of Thai tourists with ecotourism and adventure in Nobpitam District, Nakhon Si Thammarat Province. The population and samples were 400 Thai tourists visiting the areas. Data collection was done using field surveys and questionnaires. The collected data was analyzed using descriptive statistics, which included frequency distribution, percentage, average, and standard deviation, as well as regulated standards for assessing the potential of tourist attractions.

The results of the study showed that the overall satisfaction of Thai tourists towards ecotourism and adventure destinations is between moderate and high levels. Tourists are the most satisfied with the service, followed by individual safety and property, news and events, convenience, and physical aspects of the destinations. The results of tourist attraction potential assessment analysis of six

¹คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ต.ท่าจี่ อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช 80280

¹Faculty Management Science, Nakhon Si Thammasat Rajabhat University, Tha Ngio Sub-district, Mueang District, Nakhon Si Thammarat Province 80280

*ผู้ให้การติดต่อ (Corresponding e-mail: hondew@hotmail.com)

รับบทความวันที่ 28 เมษายน 2563 แก้ไขวันที่ 16 พฤศจิกายน 2563 รับลงตีพิมพ์วันที่ 23 พฤศจิกายน 2563

destinations such as rafting in Klong Klaii, Swan Cave, Khao Janglon Sea of Mist, Krung Ching Waterfall, Khao Leem Sea of Mist, and Pra Huey Laek forest path show that overall, the potential of the destinations meets the excellent standard. The highest-rated tourist attraction is Swan Cave, followed by Khao Leem Sea of Mist and Krung Ching Khao Janglon Sea of Mist, respectively.

Keywords: *Ecotourism, Adventure Tourism, Satisfaction, Tourist Attractions*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจและประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัย อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 400 ตัวอย่าง เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการลงพื้นที่สำรวจภาคสนาม โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตลอดจนใช้กำหนดมาตรฐานการประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัย อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ผลการศึกษาพบว่า ภาพรวมความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัย อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่ในระดับปานกลาง-มาก โดยด้านการให้บริการมีความพึงพอใจมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านความปลอดภัยต่อบุคคลและทรัพย์สิน ด้านข้อมูลข่าวสาร ด้านความสะดวก และด้านกายภาพ ตามลำดับ ส่วนผลการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัย อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 6 แห่ง ได้แก่ ล่องแก่งคลองกลาย ถ้ำหงส์ ทะเลหมอกเขาจิ้งโหล่น น้ำตกกรุงชิง ทะเลหมอกเขาเหล็ยม และเส้นทางป่าประหวายเลข พบว่า ภาพรวมศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัย อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่ในระดับมาตรฐานดีเยี่ยม ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวถ้ำหงส์มีคะแนนมากที่สุด รองลงมา คือ จุดชมวิวทะเลหมอกยอดเขาเหล็ยม และจุดชมวิวทะเลหมอกเขาจิ้งโหล่น กรุงชิง ตามลำดับ

คำสำคัญ: *การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงผจญภัย ความพึงพอใจ แหล่งท่องเที่ยว*

บทนำ

ปัจจุบันอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมภาคบริการที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนพัฒนาประเทศทั่วโลก ก่อให้เกิดการสร้างรายได้ สร้างงาน กระจายรายได้ไปสู่ชุมชน และยังสามารถเป็นการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประเทศทั่วโลก (Dasri & Kaewnuch, 2018) เช่นเดียวกันกับประเทศไทย ภาคการท่องเที่ยวของไทยยังเป็นภาคเศรษฐกิจที่มีศักยภาพ โดยรายได้จากการท่องเที่ยวของชาวไทยและต่างชาติในช่วงครึ่งแรกของปี 2562 มีบทบาทสำคัญถึงร้อยละ 17 ของผลิตภัณฑ์มวลรวม

ของประเทศ (Surawattananon, 2019)

จังหวัดนครศรีธรรมราช “เมืองนคร” เป็นเมืองที่มีเสน่ห์ดึงดูดมากเมืองหนึ่ง เนื่องจากมีทรัพยากรทางธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ เมืองนครยังเป็นแหล่งศิลปวัฒนธรรมมายาวนานกว่า 1,800 ปี อันตัวอย่างที่เห็นได้ชัด คือ พระมหาธาตุวรมหาวิหารที่ได้รับการบันทึกเป็นมรดกทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ของโลก (Rattanapong, 2015) จากข้อมูลสถิติสำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา พบว่า ในปี พ.ศ. 2560 จังหวัดนครศรีธรรมราช มีจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวจำนวน 15.25 ล้านคน ก่อให้เกิดรายได้ จำนวน 358.92 ล้านบาท (Ministry of Tourism & Sport, 2020) กอปรกับจังหวัดนครศรีธรรมราชถูกยกให้เป็นเมือง “นครสองธรรม” จากโครงการ “12 เมืองต้องห้าม...พลาด” ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) โดยแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีชื่อเสียงของจังหวัดนครศรีธรรมราช อาทิ น้ำตกกรุงชิง ตั้งอยู่ใน อุทยานแห่งชาติเขาหลวง ตำบลนบพิตำ อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช (Office of Permanent Secretary Ministry of Tourism & Sport, 2016)

อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช มีภูมิประเทศเป็นภูเขาสลับกับที่ราบ มีเขตอุทยานแห่งชาติ 2 แห่ง คือ อุทยานแห่งชาติเขาหลวง และอุทยานแห่งชาติเขานัน บริเวณอุทยานแห่งชาติทั้ง 2 แห่ง มีความอุดมสมบูรณ์ทางธรรมชาติมาก อากาศมีความบริสุทธิ์น่าอยู่อาศัย เป็นแหล่งกำเนิดต้นน้ำลำธารและลำคลองหลายสายหล่อเลี้ยงพืชผลทางการเกษตรของราษฎร และเหมาะแก่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัยเป็นอย่างมาก อีกทั้ง เป็นการเพิ่มแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดนครศรีธรรมราชให้มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น สร้างกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวที่จะสามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว ควบคู่ไปกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนและสร้างสรรค์ คณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาความพึงพอใจและศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัยผ่านมุมมองนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ในอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช อาทิ การล่องแก่งคลองกลาย น้ำตกกรุงชิง จุดชมวิวะทะเลหมอกยอดเขาเหล็ยม จุดชมวิวะทะเลหมอกเขาจังโหล่น กรุงชิง และถ้ำหงส์ เป็นต้น เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาพัฒนากิจกรรมของการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว และประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัย อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

การทบทวนวรรณกรรม

1. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีองค์ประกอบเป็นอุตสาหกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น อุตสาหกรรมขนส่ง อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม อุตสาหกรรมที่พักแรม เป็นต้น Choibamroong (2008) ได้แบ่งองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวเป็น 5 ประเภท หรือ 5As ดังนี้

1.1 การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) การมีระบบโครงสร้างพื้นฐานที่เหมาะสมเพื่อเอื้ออำนวยให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางไปถึงจุดหมายปลายทาง (Destination) กล่าวคือ มีความสามารถในการเข้าถึงความสามารถในการคมนาคม ไปยังสถานที่หรือแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างดี เช่น มีถนนคอนกรีต และถนนลาดยาง เป็นต้น

1.2 กิจกรรมการท่องเที่ยว (Activity) การท่องเที่ยววันนี้ได้หมายถึงเพียงแค่การเดินทางไปชมสถานที่ท่องเที่ยวเท่านั้น หากแต่นักท่องเที่ยวควรได้มีโอกาสทำกิจกรรมต่าง ๆ และเข้ามามีส่วนร่วมได้แก่ การเดินป่าการศึกษาธรรมชาติ การล่องแก่ง การปีนหน้าผา การปั่นจักรยาน การดำน้ำ การพายเรือแคนู เป็นต้น

1.3 สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity) แหล่งท่องเที่ยวต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกเตรียมไว้สำหรับนักท่องเที่ยวอย่างครบครันและเพียงพอ เช่น ด้านสาธารณูปโภค น้ำประปา ไฟฟ้า ถนน โทรศัพท์ สถานีตำรวจ โรงพยาบาล ร้านขายของที่ระลึก และจุดบริการนักท่องเที่ยว เป็นต้น

1.4 สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) แหล่งท่องเที่ยวจะต้องมีสิ่งดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวได้ เช่น ทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว รวมไปถึงกิจกรรมการท่องเที่ยวต่าง ๆ

1.5 ที่พัก (Accommodation) ภายในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวหรือบริเวณใกล้เคียงต้องมีที่พักไว้เพื่อบริการนักท่องเที่ยวที่ต้องการค้างคืน ได้แก่ ที่พักประเภทต่าง ๆ อาทิ โรงแรม รีสอร์ท โฮมสเตย์ เป็นต้น

นอกจากนี้ Roiphila and Chaiya (2015) เสนอองค์ประกอบของทรัพยากรท่องเที่ยวที่มีผลต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ได้แก่ 1) องค์ประกอบหลักของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ได้แก่ นักท่องเที่ยว ทรัพยากรการท่องเที่ยวและธุรกิจในการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว และ 2) องค์ประกอบที่สนับสนุนอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ได้แก่ ข้อมูลข่าวสารทางการท่องเที่ยว ความปลอดภัย การอำนวยความสะดวกในการเข้าเมือง โครงสร้างพื้นฐาน และการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

ด้วยเหตุนี้ การประเมินความพึงพอใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัย อำเภอหนองบัวลำภู จังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยใช้แนวคิดการประเมินของ Choibamroong (2008) และ Roiphila and Chaiya (2015) ได้แก่ ด้านความสะดวกทางด้านกายภาพ ด้านข้อมูลข่าวสาร ด้านการให้บริการ และด้านความปลอดภัยต่อบุคคลและทรัพย์สิน มาใช้ในการประเมินความพึงพอใจครั้งนี้

2. แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัย

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัย (Eco & Adventure) มีแนวคิดพื้นฐานมาจากการพัฒนาท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อแหล่งท่องเที่ยวระบบนิเวศ และมีการจัดการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม (Buckley, Zhong, Cater & Chen, 2008) และเน้นกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เกี่ยวกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นหลัก (Donohoe & Needham, 2006; Vereczki, 2007; Weaver & Lawton, 2007) หรือเกี่ยวข้องกับชุมชนท้องถิ่นและการรักษาวัฒนธรรม (Spenceley, 2008) ที่มีลักษณะพิเศษที่นักท่องเที่ยวเข้าไปแล้วได้รับความเพลิดเพลิน

ตื่นเต้น ทำทาย ผจญภัย และได้รับประสบการณ์แปลกใหม่ เต็มไปด้วยความทรหด (Hard Ecotourism) (Weaver, 2005; Mihalic, 2006; D'Amato & Krasny, 2011; Buckley, 2012) เช่น การล่องแก่ง การเดินป่า (รวมถึงการนั่งช้าง) และการพายเรือแคนู หรือคายัค (Sharpley, 2006)

Tourism Authority of Thailand (2012) นิยามว่า การท่องเที่ยวผจญภัยในตลาดนั้น โดยทั่วไปจะแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ 1) การท่องเที่ยวผจญภัยแบบนุ่มนวล (Soft Adventure) เป็นการท่องเที่ยวที่มีผู้ประกอบการจัดการดูแลเรื่องการบริการ โปรแกรมการท่องเที่ยว และสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวมีการเดินทางในระยะสั้นเท่านั้น และ 2) การท่องเที่ยวผจญภัยแบบเข้มข้น (Hard Adventure) หรือบางครั้งอาจเรียกการท่องเที่ยวแนวเอ็กซ์ตรีม (Extreme) ซึ่งมีความอันตรายต่อนักท่องเที่ยวด้วย อาจเป็นรูปแบบกิจกรรมที่แปลกใหม่ท้าทาย ทำกิจกรรมได้หลายระดับความเสี่ยง สร้างความตื่นเต้น และความท้าทาย บางคนมีจุดมุ่งหมายเพื่อท้าทายความสามารถทางกายและทางจิตใจ โดยกิจกรรมที่มันนั้นจะใช้การออกแรงทางกายภาพที่มีความเสี่ยงต่อชีวิตและอวัยวะของร่างกาย ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การปีนเขา การเล่นสกี การพายเรือคายัค เป็นต้น ดังนั้น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัยเป็นการท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่มีการผสมผสานการท่องเที่ยวในลักษณะชื่นชมธรรมชาติ พร้อมกับสร้างความสนุกและตื่นเต้นแก่นักท่องเที่ยว ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีการออกแบบให้สอดคล้องกับแหล่งท่องเที่ยว เช่น แหล่งท่องเที่ยวมีภูเขาและลำธาร สามารถออกแบบกิจกรรมเดินป่าหรือล่องแก่งได้

3. มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

กรอบแนวคิดในการกำหนดมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของ Department of Tourism, Thailand (2005) ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) ศักยภาพการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง ความสามารถในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของพื้นที่โดยยึดตามหลักการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน 2) การจัดการเพื่อให้เกิดความยั่งยืน หมายถึง ความสามารถในการดูแลควบคุม ดำเนินการ การจัดการแหล่งท่องเที่ยวตามหลักการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน 3) การสร้างจิตสำนึกและการให้การศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม การสร้างจิตสำนึก หมายถึง การกระทำที่ทำให้เกิดความรู้สึกรับผิดชอบ สนใจ ใส่ใจ และการใส่ใจดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม การให้การศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม หมายถึง การให้ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับองค์ประกอบของแหล่งธรรมชาติและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และ 4) การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชน/ชุมชน ได้มีส่วนร่วมในการคิด การพิจารณาตัดสินใจ การดำเนินการและร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ ที่จะมีผลกระทบต่อประชาชนหรือชุมชนนั้น ๆ รวมทั้งกระจายรายได้หรือประโยชน์สู่ท้องถิ่น

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร และตัวอย่าง คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดนครศรีธรรมราชทั้งหมด โดยจากสถิติของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา พบว่า ในปี พ.ศ. 2561 มีจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 2,759,862 คน

(Ministry of Tourism & Sport, 2020) เนื่องจากทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน ผู้วิจัยจึงเลือกกำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร ยามานะ (Yamane, 1973) โดยกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้นได้ ร้อยละ 5.00 ได้ขนาดตัวอย่างขั้นต่ำที่เหมาะสม คือ 400 หน่วยตัวอย่าง

ผู้วิจัยกำหนดขนาดตัวอย่างในแต่ละแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัย ทั้ง 6 แหล่ง ได้แก่ ล่องแก่งคลองกลาย ถ้ำหงส์ ทะเลหมอกเขาจางโหล่น น้ำตกกรุงชิง ทะเลหมอกเขาเหลี่ยม จำนวนแหล่งละ 70 หน่วยตัวอย่าง สำหรับเส้นทางป่าประหวายเลข กำหนดขนาดตัวอย่าง จำนวน 50 หน่วยตัวอย่าง

วิธีการสุ่มตัวอย่าง (Sampling) ผู้วิจัยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบอาศัยความน่าจะเป็น (Probability Sampling) เพื่อต้องการให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในแต่ละแหล่งมีโอกาสถูกเลือกเป็นตัวอย่างเท่า ๆ กัน เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวเป็นสถานที่เปิด ผู้วิจัยไม่สามารถสร้างกรอบตัวอย่าง (Sampling Frame) ที่ใช้ในการสุ่มตัวอย่างได้ จึงเลือกใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเป็นระบบ (Systematic Sampling) โดยในแต่ละแหล่ง ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากตัวอย่างที่เดินทางเข้ามาในพื้นที่โดยเลือกตัวอย่างจากนักท่องเที่ยวแบบเว้นระยะเป็นช่วง ๆ กำหนดช่วงห่างแต่ละช่วงเท่า ๆ กัน เพื่อให้การสุ่มตัวอย่างสอดคล้องกับการสุ่มตัวอย่างแบบเป็นระบบ

การเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยวิธีการลงพื้นที่สำรวจภาคสนาม (Field Survey) และทำการเก็บข้อมูลจากผู้ให้คำตอบโดยตรง (Face-to-Face Interview)

เครื่องมือที่ใช้ในการสำรวจ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยคณะผู้วิจัยสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการสำรวจจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พร้อมนำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหาของการวิจัย และนำแบบสอบถามไปทดสอบ (Try-Out) กับนักท่องเที่ยวที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง 30 คน แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.887-0.913 โดยเครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว โดยลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) เช่น เพศ อายุ อาชีพ และรายได้

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัย ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวนทั้งสิ้น 18 ข้อ ได้แก่ ด้านความสะดวกทางด้านกายภาพ จำนวน 6 ข้อ ด้านข้อมูลข่าวสาร จำนวน 4 ข้อ ด้านการให้บริการ จำนวน 4 ข้อ และด้านความปลอดภัยต่อบุคคลและทรัพย์สิน จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัย อำเภออบพิตา จังหวัดนครศรีธรรมราช ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบปลายเปิด (Open End) จำนวนทั้งสิ้น 6 ข้อ ได้แก่ ศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัย การจัดการด้านการใช้ประโยชน์ของพื้นที่ เพื่อให้เกิดความยั่งยืน การจัดการด้านการให้ความรู้ แหล่งท่องเที่ยว และการปฏิบัติตามกติกา

ชุมชน การสร้างจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อมและการรักษาวิถีชุมชน การมีส่วนร่วมของชุมชนในกิจกรรมการท่องเที่ยว การจัดการด้านความปลอดภัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency-Distribution) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. การวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจ นำเกณฑ์การแปลค่าเฉลี่ยในการแบ่งช่วงคะแนนแบบสำรวจที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า ของ Srisa-ard (2002) มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 1 เกณฑ์การแปลความพึงพอใจ

คะแนน	ค่าเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ
5	4.51 - 5.00	ความพึงพอใจมากที่สุด
4	3.51 - 4.50	ความพึงพอใจมาก
3	2.51 - 3.50	ความพึงพอใจปานกลาง
2	1.51 - 2.50	ความพึงพอใจน้อย
1	1.00 - 1.50	ความพึงพอใจน้อยที่สุด

การประเมินศักยภาพของการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัย อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งมีการประยุกต์มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ Department of Tourism, Thailand (2005) ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 2) การจัดการด้านการใช้ประโยชน์ของพื้นที่เพื่อให้เกิดความยั่งยืน 3) การสร้างจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อมและการรักษาวิถีชุมชน และ 4) การมีส่วนร่วมของชุมชนในกิจกรรมการท่องเที่ยว อย่างไรก็ตาม การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัย มิใช่แค่เป็นการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ระบบนิเวศของธรรมชาติเพียงอย่างเดียว หากแต่เป็นการผสมผสานการท่องเที่ยวเชิงผจญภัยเข้าด้วยกันกับระบบนิเวศและมีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวนำเสนอในรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศผจญภัย ดังนั้น มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัยมีความจำเป็นต้องเพิ่มตัวชี้วัดด้านการจัดการด้านการศึกษา แหล่งท่องเที่ยว (Esichaikul & Chansawang, 2017) และการปฏิบัติตามกติกาสากลชุมชน ตลอดจนการจัดการด้านความปลอดภัยในการท่องเที่ยว (Fennell, 1999) จากหลักการของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัย จึงได้นำหลักการมาพิจารณากำหนดดัชนีชี้วัดมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัย ทั้ง 6 องค์ประกอบดังนี้

ตารางที่ 2 มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

องค์ประกอบ	ดัชนีชี้วัดมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
ศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	1. แหล่งธรรมชาติมีจุดดึงดูดการท่องเที่ยวและเรียนรู้ 2. มีความอุดมสมบูรณ์ของแหล่งธรรมชาติ 3. แหล่งท่องเที่ยวมีความเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมท้องถิ่น 4. ความปลอดภัยของแหล่งธรรมชาติในการท่องเที่ยว
การจัดการด้านการใช้ประโยชน์ของพื้นที่เพื่อให้เกิดความยั่งยืน	1. การจัดการด้านการใช้ประโยชน์ในแหล่งท่องเที่ยว 2. การจัดการด้านการบริการนักท่องเที่ยว 3. การจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยว 4. การจัดการด้านการติดตามและการประเมินการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ที่เกิดจากกิจกรรมการท่องเที่ยว
การจัดการด้านการให้ความรู้ แหล่งท่องเที่ยว และการปฏิบัติตามกติกามรรยาท	มีศูนย์บริการที่ให้ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวและความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว กฎกติกาต่าง ๆ ในแหล่งท่องเที่ยว
การสร้างจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อมและการรักษาวิถีชุมชน	1. มีการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวในด้านการประหยัดพลังงานและการกำจัดของเสียอย่างถูกต้อง 2. มีการให้ความรู้ถึงคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและอนุรักษ์กับพนักงานนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบ 3. มีบุคลากรที่มีความรู้เรื่องระบบนิเวศ และการอนุรักษ์ให้บริการด้านความรู้แก่นักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการท่องเที่ยว และชุมชน
การมีส่วนร่วมของชุมชนในกิจกรรมการท่องเที่ยว	1. ชุมชนท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว 2. ชุมชนมีรายได้จากการท่องเที่ยว
การจัดการด้านความปลอดภัยในการท่องเที่ยว	1. มีการจัดการด้านความปลอดภัยและระบบเตือนภัยแก่นักท่องเที่ยวตามกิจกรรมที่ให้บริการอย่างเหมาะสมและเพียงพอ 2. มีการให้ข้อมูลการปฏิบัติตน หรือข้อบังคับเพื่อความปลอดภัย

ที่มา: ดัดแปลงจาก Department of Tourism, Thailand (2005); Black and Crabtree (2007)

เกณฑ์การให้คะแนนแบบประเมินและแยกคะแนนจากการประเมินตามแต่ละองค์ประกอบเพื่อทำการวิเคราะห์หาค่ามาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัย และค่าศักยภาพของการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัย อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งมีเกณฑ์การประเมินศักยภาพมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัย ดังนี้

ตารางที่ 3 คะแนนจากการประเมินตามแต่ละองค์ประกอบ

ลำดับที่	องค์ประกอบมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัย	คะแนน
1	ศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัย	25
2	การจัดการด้านการใช้ประโยชน์ของพื้นที่ เพื่อให้เกิดความยั่งยืน	20
3	การจัดการด้านการให้ความรู้ แหล่งท่องเที่ยว และการปฏิบัติตนตามกติกาชุมชน	15
4	การสร้างจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อมและการรักษาวิถีชุมชน	15
5	การมีส่วนร่วมของชุมชนในกิจกรรมการท่องเที่ยว	15
6	การจัดการด้านความปลอดภัย	10
รวม		100

ที่มา: ดัดแปลงจาก Department of Tourism, Thailand (2005)

ส่วนการกำหนดระดับมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัยนั้น ได้กำหนดไว้ 5 ระดับ โดยที่แหล่งท่องเที่ยวใดจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวมาตรฐานคุณภาพ แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัย ต้องได้ค่าเฉลี่ยคุณภาพรวมตั้งแต่ 61 คะแนนขึ้นไป หรือที่ระดับคุณภาพ ดี และต้องมีคะแนนในองค์ประกอบที่ 1 คือ คะแนนศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัย ไม่ต่ำกว่า 13 คะแนน หรือมากกว่า 50 % จากคะแนนเต็ม 25 คะแนน

ตารางที่ 4 ระดับมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัย

ค่าคะแนน	ระดับมาตรฐาน
81 คะแนนขึ้นไป	ดีเยี่ยม
71 - 80	ดีมาก
61 - 70	ดี
51 - 60	ปานกลาง
50 หรือน้อยกว่า	ต่ำ

ที่มา: ดัดแปลงจาก Department of Tourism, Thailand (2005)

ผลการวิจัย

การศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว และประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัย อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิง จำนวน 280 คน (ร้อยละ 70.00) และเพศชาย จำนวน 120 คน (ร้อยละ 30.00) มีอายุระหว่าง 25-34 ปี มากที่สุด จำนวน 160 คน (ร้อยละ 40.00) รองลงมา คือ อายุ 35-44 ปี จำนวน 104 คน (ร้อยละ 26.00) อายุ 45 ปี ขึ้นไป จำนวน 72 คน (ร้อยละ 18.00) และอายุ 15-24 ปี จำนวน 64 คน (ร้อยละ 16.00) มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/อาชีพอิสระมากที่สุด จำนวน 138 คน (ร้อยละ 34.50) รองลงมา คือ พนักงานเอกชน จำนวน 105 คน (ร้อยละ 26.25) พ่อบ้าน/แม่บ้าน/เกษียณ จำนวน 98 คน (ร้อยละ 24.50) ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 49 คน (ร้อยละ 12.25) และนักเรียน/นักศึกษา จำนวน 10 คน (ร้อยละ 2.50) รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001-20,000 บาท มากที่สุด จำนวน 160 คน (ร้อยละ 40.00) รองลงมา คือ 20,001-30,000 บาท จำนวน 98 คน (ร้อยละ 24.50) และ 30,001 บาทขึ้นไป จำนวน 78 คน (ร้อยละ 19.50) และต่ำกว่า 10,001 บาท จำนวน 64 คน (ร้อยละ 16.00)

2. ความพึงพอใจการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัย ของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในอำเภอหนองปีดำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ดังนี้

ตารางที่ 5 ความพึงพอใจด้านความสะดวกทางด้านกายภาพ

ด้านความสะดวกทางด้านกายภาพ	Mean	S.D.	ระดับการแปลผล
1. ระบบการขนส่งสาธารณะ	2.74	1.14	พึงพอใจปานกลาง
2. การเดินทางทางถนน	2.74	1.14	พึงพอใจปานกลาง
3. การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	4.22	0.63	พึงพอใจมาก
4. สถานที่จอดรถ	3.34	0.84	พึงพอใจปานกลาง
5. อาหารและเครื่องดื่ม	2.42	1.05	พึงพอใจน้อย
6. จำนวนห้องน้ำ/สุขา	3.53	0.75	พึงพอใจมาก
ภาพรวม	3.17	1.42	พึงพอใจปานกลาง

ด้านความสะดวกทางด้านกายภาพ พบว่า ความพึงพอใจด้านความสะดวกและด้านกายภาพ ในภาพรวม อยู่ในระดับพึงพอใจปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.17) โดยการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.22) รองลงมา คือ จำนวนห้องน้ำ/สุขา (ค่าเฉลี่ย 3.53) และสถานที่จอดรถ (ค่าเฉลี่ย 3.34) ตามลำดับ

ตารางที่ 6 ความพึงพอใจด้านข้อมูลข่าวสาร

ด้านข้อมูลข่าวสาร	Mean	S.D.	ระดับการแปลผล
1. ข้อมูลด้านการเดินทาง	4.25	0.62	พึงพอใจมาก
2. ข้อมูลด้านสถานที่ท่องเที่ยว	4.00	1.08	พึงพอใจมาก
3. ข้อมูลด้านอาหารและเครื่องดื่ม	3.64	0.77	พึงพอใจมาก
4. ข้อมูลสถานที่พัก	3.01	1.22	พึงพอใจปานกลาง
ภาพรวม	3.73	0.92	พึงพอใจมาก

ด้านข้อมูลข่าวสาร พบว่า ความพึงพอใจด้านข้อมูลข่าวสาร ในภาพรวม อยู่ในระดับพึงพอใจมาก (ค่าเฉลี่ย 3.73) โดยข้อมูลด้านการเดินทางมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.25) รองลงมา คือ ข้อมูลด้านสถานที่ท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย 4.00) และข้อมูลด้านอาหารและเครื่องดื่ม (ค่าเฉลี่ย 3.64) ตามลำดับ

ตารางที่ 7 ความพึงพอใจด้านการให้บริการ

ด้านการให้บริการ	Mean	S.D.	ระดับการแปลผล
1. ความสะอาด/ความสะอาดสบายของแหล่งท่องเที่ยว	4.11	0.59	พึงพอใจมาก
2. ความสะอาด/ความสะอาดสบายของสถานที่พัก	4.00	0.97	พึงพอใจมาก
3. ความสะอาด/ความสะอาดสบายของแหล่งอาหารและเครื่องดื่ม	3.93	0.56	พึงพอใจมาก
4. บุคลากรของแหล่งท่องเที่ยวให้บริการด้วยอัธยาศัยที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์	4.52	0.62	พึงพอใจมากที่สุด
ภาพรวม	4.14	0.60	พึงพอใจมาก

ด้านการให้บริการ พบว่า ความพึงพอใจด้านการให้บริการในภาพรวม อยู่ในระดับพึงพอใจมาก (ค่าเฉลี่ย 4.14) โดยบุคลากรของแหล่งท่องเที่ยวให้บริการด้วยอัธยาศัยที่ดีมีมนุษยสัมพันธ์มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.52) รองลงมา คือ ความสะอาด/ความสะอาดสบายของแหล่งท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย 4.11) และความสะอาด/ความสะอาดสบายของสถานที่พัก (ค่าเฉลี่ย 4.00) ตามลำดับ

ตารางที่ 8 ความพึงพอใจด้านความปลอดภัยต่อบุคคลและทรัพย์สิน

ด้านความปลอดภัยต่อบุคคลและทรัพย์สิน	Mean	S.D.	ระดับการแปลผล
1. ความปลอดภัยในการเดินทาง	4.05	0.55	พึงพอใจมาก
2. ความปลอดภัยของสถานที่พัก	4.07	0.73	พึงพอใจมาก
3. ความปลอดภัยในสถานที่ท่องเที่ยว	4.05	0.55	พึงพอใจมาก
4. ความปลอดภัยโดยรอบเขตชุมชน	4.07	0.73	พึงพอใจมาก
ภาพรวม	4.06	0.75	พึงพอใจมาก

ด้านความปลอดภัยต่อบุคคลและทรัพย์สิน พบว่า ความพึงพอใจด้านความปลอดภัยต่อบุคคลและทรัพย์สิน ในภาพรวม อยู่ในระดับพึงพอใจมาก (ค่าเฉลี่ย 4.04) โดยความปลอดภัยของสถานที่พัก และความปลอดภัยโดยรอบเขตชุมชนมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.07) ในสัดส่วนเท่ากัน ความปลอดภัยในการเดินทาง และความปลอดภัยในสถานที่ท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 4.05 ในสัดส่วนเท่ากัน

3. ผลการประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัย อำเภออบพิต้า จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้แก่ การล่องแก่งคลองกลาย น้ำตกกรุงชิง จุดชมวิวะเลหมอกยอดเขาเหล็ยม จุดชมวิวะเลหมอกเขาจิงโหลน กรุงชิง ถ้ำหงส์ และเส้นทางป่าประห้วยเลข พบว่า โดยภาพรวม ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัย อำเภออบพิต้า จังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่ในระดับมาตรฐานดีเยี่ยม (คะแนน 88.48) โดยแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัย อำเภออบพิต้า จังหวัดนครศรีธรรมราชที่มีค่าคะแนนมากที่สุด คือ ถ้ำหงส์ (คะแนน 93.33) จุดชมวิวะเลหมอกยอดเขาเหล็ยม (คะแนน 92.75) จุดชมวิวะเลหมอกเขาจิงโหลน กรุงชิง (คะแนน 91.25) การล่องแก่งคลองกลาย และน้ำตกกรุงชิง (คะแนน 88.50) ในสัดส่วนที่เท่ากัน และเส้นทางป่าประห้วยเลข (คะแนน 76.40) ตามลำดับ

ตารางที่ 9 ผลประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัย อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ของนักท่องเที่ยว

ข้อ	ด้านการประเมิน	คะแนน	แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัย อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช						
			สิ่งอำนวยความสะดวก	ถ้าหงส์	ทะเลหมอกเขา จิ้งโกลน กรุงเทพฯ	น้ำตกกรุงชิง	ทะเลหมอก เขาเหลื่อม	เส้นทางป่า พระห้วยเค้ง	ภาพรวม
1	ศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัย	25	24.50	25.00	23.50	24.50	25.00	21.20	23.95
2	การจัดการการใช้ประโยชน์ในพื้นที่เพื่อให้เกิดความยั่งยืน	20	19.00	19.33	18.25	19.00	19.50	15.40	18.41
3	การจัดการด้านให้ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวและกติกายุทธศาสตร์	15	11.50	13.67	13.25	11.50	13.50	11.00	12.40
4	การสร้างจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อมและวิถีชุมชน	15	11.50	13.67	13.00	11.50	13.50	11.00	12.36
5	การมีส่วนร่วมของชุมชนในกิจกรรมการท่องเที่ยว	15	12.50	13.33	14.25	12.50	13.00	11.00	12.76
6	การจัดการด้านความปลอดภัยในพื้นที่ท่องเที่ยว	10	9.50	8.33	9.00	9.50	8.25	6.80	8.60
รวม		100	88.50	93.33	91.25	88.50	92.75	76.40	88.48
ระดับมาตรฐาน			ดีเยี่ยม	ดีเยี่ยม	ดีเยี่ยม	ดีเยี่ยม	ดีเยี่ยม	ดีมาก	ดีเยี่ยม

สรุปผลการศึกษา

การศึกษาความพึงพอใจและประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัย อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีอายุระหว่าง 25-34 ปี ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว/อาชีพอิสระ และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001-20,000 บาท สำหรับความพึงพอใจการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัยของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ในภาพรวมมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง-มาก โดยด้านการให้บริการมีความพึงพอใจมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านความปลอดภัยต่อบุคคลและทรัพย์สิน ด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านความสะดวกทางด้านกายภาพ ตามลำดับ ส่วนผลการประเมินแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัย อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับดีมาก-ดีเยี่ยม โดยแหล่งท่องเที่ยวถ้าหงส์ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคะแนนการประเมินมากที่สุด รองลงมา คือ แหล่งท่องเที่ยวจุดชมวิวทะเลหมอกยอดเขาเหลื่อม และแหล่งท่องเที่ยวจุดชมวิวทะเลหมอกเขาจิ้งโกลน กรุงเทพฯ ตามลำดับ

อภิปรายผล

ในปัจจุบันพื้นที่อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช มีการให้บริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัย แก่นักท่องเที่ยว ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ มากมาย สามารถตอบสนองความต้องการ ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความพึงพอใจเป็นอย่างมาก การประเมินความพึงพอใจและศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัย อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ผ่านมุมมองนักท่องเที่ยวชาวไทยสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

1. นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 25-34 ปี อาชีพธุรกิจส่วนตัว/อาชีพอิสระ 10,001-20,000 บาท สอดคล้องกับ Boonprasom (2016) กล่าวว่า กลุ่มนักท่องเที่ยวผู้หญิงเป็นกลุ่มที่ไม่ควรมองข้าม เพราะเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีกำลังซื้อในอัตราที่สูง มีอำนาจตัดสินใจซื้อ

2. นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัย อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ด้านข้อมูลข่าวสาร ด้านการให้บริการ และด้านความปลอดภัยต่อบุคคลและทรัพย์สิน อยู่ในระดับพึงพอใจมาก ส่วนด้านความสะดวกและด้านกายภาพ อยู่ในระดับพึงพอใจปานกลาง ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากแหล่งท่องเที่ยวอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช เริ่มได้รับความนิยมนักท่องเที่ยว ดังนั้น การพัฒนาด้านสิ่งอำนวยความสะดวกทางด้านกายภาพเพื่อให้บริการนักท่องเที่ยว เช่น อาหารและเครื่องดื่ม การเดินทาง สถานที่จอดรถ เป็นต้น ยังไม่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้เท่าที่ควร สอดคล้องกับการศึกษาของ Jeenapak (2012) ศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่ออุทยานแห่งชาติน้ำตกเอราวัณ จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวด้านสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกนั้น หากมีสิ่งอำนวยความสะดวกเป็นจำนวนมาก เช่น ร้านแพนเค้ก ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก ห้องน้ำ เป็นต้น อาจส่งผลทำให้สถานที่ท่องเที่ยวดูไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยและส่งผลให้การบริการไม่เกิดความประทับใจแก่นักท่องเที่ยว

3. ผลการประเมินแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัย อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้แก่ การล่องแก่งคลองกลาย น้ำตกกรุงชิง จุดชมวิวทะเลหมอกยอดเขาเหลื่อม จุดชมวิวทะเลหมอกเขาจิ้งโหล่น กรุงชิง ถ้ำหงส์ และเส้นทางป่าประหวายเลข พบว่า โดยภาพรวมศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัย อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่ในระดับมาตรฐานดีเยี่ยม เนื่องจากจังหวัดนครศรีธรรมราชมีทรัพยากรทางธรรมชาติที่มีความอุดมสมบูรณ์ สอดคล้องกับ Yimmuk (2016) กล่าวว่า พื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราชมีศักยภาพและความพร้อมด้านการท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนอย่างแท้จริง โดยมีสถานที่ท่องเที่ยวที่โดดเด่นอย่าง “บ้านคีรีวง” ซึ่งหากแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ มีศักยภาพและมีความโดดเด่นดึงดูดนักท่องเที่ยวสามารถทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความพึงพอใจเกิดความประทับใจและกลับมาเที่ยวซ้ำ ดังที่ Rattanapong (2015) ศึกษาความผูกพันที่นำไปสู่ความพึงพอใจที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยว และมีแนวโน้มการกลับมาเที่ยวซ้ำยังแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดนครศรีธรรมราช ได้แก่ ด้านแหล่งท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยว ด้านการบริการช่วยเหลือจากภาครัฐ และด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว นอกจากนี้ การเดินทางของนักท่องเที่ยวแต่ละครั้ง นักท่องเที่ยวจะพบเจอประสบการณ์ที่แตกต่างกันไปตามลักษณะของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่ง หากแหล่ง

ท่องเที่ยวนั้นมีศักยภาพและสามารถสร้างประสบการณ์ที่ดีให้นักท่องเที่ยวจนเกิดความผูกพันและความพึงพอใจในแหล่งท่องเที่ยวเกิดความเชื่อมั่นและมั่นใจในตัวแหล่งท่องเที่ยว จะทำให้นักท่องเที่ยวมีแนวโน้มที่จะกลับมาเที่ยวซ้ำอีกได้ เช่นเดียวกับ Dasee (2014) ได้ทำการประเมินแหล่งท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติปางสีแก้ว จังหวัดสระแก้ว พบว่า การเปิดโอกาสให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและหารายได้จากการท่องเที่ยว และเกิดความยั่งยืนในการส่งเสริมให้แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ รวมทั้งได้เสนอแนวทางการพัฒนาเพื่อต่อยอดศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของสมาชิกในชุมชน ควรสร้างการมีส่วนร่วมทั้งชุมชน ภาครัฐ ภาคเอกชน ที่ควรสร้างคุณค่านิยมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สอดคล้องกับ Pongwiritthon and Pakvipas (2014) เสนอแนะแนวทางในการพัฒนากลยุทธ์ที่เหมาะสมเพื่อยกระดับมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติให้เกิดความยั่งยืนของจังหวัดเชียงใหม่ ควรสร้างกลยุทธ์ระดับปฏิบัติการเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ การพัฒนาบุคลากรด้านบริการในแหล่งท่องเที่ยว การสร้างคุณภาพของร้านอาหาร และการปรับปรุงภูมิทัศน์

ข้อเสนอแนะ

1. การเตรียมความพร้อมด้านความสะดวกทางด้านกายภาพ ควรพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวอย่างครบครันและเพียงพอ อาทิ เส้นทางคมนาคม ร้านอาหาร พร้อมทั้งเชื่อมโยงระบบการขนส่งเพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกสบาย
2. การเตรียมความพร้อมด้านข้อมูลข่าวสาร ควรมีการนำเสนอข้อมูลที่สำคัญของแหล่งท่องเที่ยว เช่น แหล่งท่องเที่ยว สถานที่พัก สิ่งอำนวยความสะดวก และการเดินทาง เป็นต้น ผ่านการประชาสัมพันธ์แนะนำการท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราชให้นักท่องเที่ยวรู้จักเพิ่มมากขึ้น หรือมีการจัดทำแผ่นพับบอกสถานที่ท่องเที่ยว สถานที่พัก แจกตามจุดต่าง ๆ เช่น ในพื้นที่กิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มองค์กรชุมชน ร้านค้า ร้านอาหาร
3. การเตรียมความพร้อมด้านการให้บริการ ควรมีแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยให้กับคนในชุมชนหันมาใส่ใจในเรื่องของการดูแลรักษาความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยว ร่วมกันรับผิดชอบต่อทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ลดการสร้างขยะในแหล่งท่องเที่ยว ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การให้ความรู้ของการคัดแยกขยะ การสร้างทัศนคติที่ดีในการจัดการขยะโดยคิดว่าเป็นหน้าที่ของทุกคน
4. การเตรียมความพร้อมด้านความปลอดภัยต่อบุคคลและทรัพย์สิน ควรสร้างระบบรักษาความปลอดภัยเพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความมั่นใจต่อการเดินทาง

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับความต้องการ คาดหวัง และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัยว่าเป็นเช่นไร
2. ควรมีการศึกษาความต้องการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัยของคนในชุมชนว่าสิ่งที่ชุมชนต้องการคืออะไร

เอกสารอ้างอิง

- Black, R., & Crabtree, A. (2007). *Quality control & certification in ecotourism*. Wallingford: CAB International.
- Boonprasom, N. (2016). A new dimension of tourism: Single lady travelers. *Southeast Bangkok Journal*, 2(2), 124-132. [in Thai]
- Buckley, R. C. (2012). Sustainable tourism: Research & reality. *Annals of Tourism Research*, 39(2), 528-546.
- Buckley, R., Zhong, L. S., Cater, C., & Chen, T. (2008). Shengtai luyou: Cross-cultural comparison in ecotourism. *Annals of Tourism Research*, 35(4), 945-968.
- Choibamroong, T. (2008). *Thailand international tourism year (2008)*. Bangkok: The Thailand Research Fund. [in Thai]
- Dasee, P. (2014). Destination quality standard survey for Pang-Si-Da National Park, Srakaew province. *Journal of International and Thai Tourism*, 10(2), 14-31.
- Dasri, P., & Kaewnuch, K. (2018). Exploring the quality standard of ecotourism destination in Pangside National Park, Sa Kaew province. *Journal of Thai Hospitality & Tourism*, 13(1), 36-49. [in Thai]
- D'Amato, L. G., & Krasny, M. E. (2011). Outdoor adventure education: Applying transformative learning theory to understanding instrumental learning & personal growth in environmental education. *The Journal of Environmental Education*, 42(4), 237-254.
- Department of Tourism, Thailand. (2005). *Guideline for quality standard of ecotourism destination assessment*. Bangkok: Division of Attraction Development. [in Thai]
- Donohoe, H. M., & Needham, R. D. (2006). Ecotourism: The evolving contemporary definition. *Journal of Ecotourism*, 5(3), 192-210.
- Esichaikul, R., & Chansawang, R. (2017). Development of ecotourism attraction standards in Thailand. *Dusit Thani College Journal*, 11(Special Issue May 2017), 1-18.
- Fennell, D. (1999). *Ecotourism: An introduction*. London: Routledge.
- Jeenapak, V. (2012). *Domestic tourists satisfaction towards the Erawan National Park in Kanchanaburi* (Master's thesis). Srinakharinwirot University, Bangkok. [in Thai]
- Mihalic, T. (2006). Sustainable-responsible tourism discourse - towards 'responsustable' tourism. *Journal of Cleaner Production*, 111(1), 461-470.
- Ministry of Tourism & Sport. (2020). *Domestic tourism statistics Q1-Q4: Classify by region and province*. Retrieved from <https://www.mots.go.th/News-link.php?nid=11010> [in Thai]
- Office of Permanent Secretary Ministry of Tourism & Sport. (2016). *12 Mueang not to miss plus*. Retrieved from https://www.mots.go.th/ewt_dl_link.php?nid=8265 [in Thai]

- Pongwiritthon, R., & Pakvipas, P. (2014). The guideline for development of strategies to raise the standards of natural attractions in Chiang Mai: A case study of Doi Inthanon National Park. *Journal of Community Development Research*, 7(1), 44-55. [in Thai]
- Rattanapong, T. (2015). *Effects of engagement and satisfaction are more inclined to come back repeatedly, the attractions in the province of Nakhon Si Thammarat* (Master's thesis). Prince of Songkla University, Songkhla. [in Thai]
- Roiphila, V., & Chaiya, P. (2015). Tourism resources components affecting creative tourism in Kalasin. *Journal of Humanities and Social Sciences Valaya Alongkorn*, 10(3), 197-211. [in Thai]
- Sharpley, R. (2006). Ecotourism: A consumption perspective. *Journal of Ecotourism*, 5(1), 7-22.
- Spenceley, A. (2008). Impacts of wildlife tourism on rural livelihoods in southern Africa. In A. Spenceley (Ed.), *Responsible tourism: Critical issues for conservation & development* (pp.159-186). London: Earthscan.
- Srisa-ard, B. (2002). *Introduction to research* (7th Ed). Bangkok: Suweeriyasarn. [in Thai]
- Surawattananon, N. (2019). *Tourism & the role of driving the Thai economy. Is a hero necessary? Real hero?* Retrieved from https://www.bot.or.th/Thai/Research&Publications/articles/Pages/Article_29Oct2019.aspx [in Thai]
- Tourism Authority of Thailand. (2012). *Eco & adventure tourism*. Bangkok: Tourism Authority of Thailand. [in Thai]
- Vereczi, G. (2007). Sustainability indicators for ecotourism destinations & operations. In R. Black & A. Crabtree (Eds.), *Quality assurance & certification in ecotourism* (pp. 101-115). Wallingford: CAB International.
- Weaver, D. B. (2005). Comprehensive & minimalist dimensions of ecotourism. *Annals of Tourism Research*, 32(2), 439-455.
- Weaver, D. B. & Lawton, L. J. (2007). Twenty years on: The state of contemporary ecotourism research. *Tourism Management*, 28(5), 1168-1179.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis* (3rd ed.). New York: Harper & Row Publications.
- Yimmuk, I. (2016). *Tourists' expectation & actual experience perception towards ecotourism Kiriwong Village Nakhon Si Thammasat province* (Master's thesis). Chulalongkorn University, Bangkok. [in Thai]